

ZARZĄDZENIE NR 27/2026
WÓJTA GMINY ZŁAWIEŚ WIELKA

z dnia 4 sierpnia 2026 r.

w sprawie wprowadzenia oceny ryzyka zawodowego związanego z wykonywaniem pracy w warunkach wysokich temperatur dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych w Urzędzie Gminy Zławieś Wielka

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662z późn. zm.), art. 207 § 2 oraz art. 226 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277 z późn. zm.) oraz § 39a ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się do stosowania w Urzędzie Gminy Zławieś Wielka dokumentację dotyczącą wykonywania pracy w warunkach wysokich temperatur dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, obejmującą ocenę ryzyka zawodowego związanego z wykonywaniem pracy w warunkach wysokich temperatur.

§ 2. Integralną część niniejszego zarządzenia stanowi załącznik nr 1 – Ocena ryzyka zawodowego związanego z wykonywaniem pracy w warunkach wysokich temperatur dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych.

§ 3. 1. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach robotniczych są zobowiązani do zapoznania się z dokumentem, o którym mowa w § 2, w zakresie dotyczącym zajmowanego stanowiska pracy oraz do przestrzegania zasad organizacji pracy i ochrony pracowników podczas wykonywania pracy w warunkach wysokich temperatur.

2. Kierownik Referatu Remontowo-Budowlanego jest zobowiązany do zapoznania podległych pracowników z dokumentami, o których mowa w § 2, oraz do bieżącego nadzorowania przestrzegania zasad organizacji pracy i ochrony pracowników podczas wykonywania pracy w warunkach wysokich temperatur.

§ 4. Wykonanie zarządzenia powierza się Kierownikowi Referatu Remontowo-Budowlanego.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Wójt Gminy

Marcin Swaczyna

OCENA RYZYKA ZAWODOWEGO

dotycząca wykonywania pracy w warunkach wysokich
temperatur

opracowana metodą Risk Score

URZĄD GMINY W ZŁEJWSI WIELKIEJ

Stanowiska objęte oceną ryzyka zawodowego

- Robotnik drogowy
- Robotnik gospodarczy
- Pracownik gospodarczy
- Stolarz
- Elektryk
- Murarz
- Kierowca samochodu
- Kierowca ciągnika
- Operator maszyn specjalnych
- Majster

Opracował:

Zatwierdził:

Data opracowania: 3 lipca 2026 r.

METRYKA DOKUMENTU

Nazwa dokumentu	Ocena ryzyka zawodowego dotycząca wykonywania pracy w warunkach wysokich temperatur
Jednostka organizacyjna	Urząd Gminy w Złejwsi Wielkiej
Metoda oceny	Risk Score
Przedmiot oceny	Praca wykonywana podczas wysokich temperatur
Stanowiska objęte oceną	Robotnik drogowy, Robotnik gospodarczy, Pracownik gospodarczy, Stolarz, Elektryk, Murarz, Kierowca samochodu, Kierowca ciągnika, Operator maszyn specjalnych, Majster
Opracował	Marzena Kuzera
Zatwierdził	Marcin Swaczyna
Data opracowania	3 lipca 2026 r.
Data przeglądu	Nie rzadziej niż raz na 4 lata lub po zmianach organizacyjnych, technologicznych albo prawnych mających wpływ na bezpieczeństwo pracy

SPIS TREŚCI

1. Cel opracowania
2. Podstawa prawna
3. Zakres opracowania
4. Charakterystyka stanowisk pracy
5. Charakterystyka wykonywanych prac
6. Charakterystyka pracy podczas wysokich temperatur
7. Mikroklimat gorący
8. Metody oceny ryzyka zawodowego
9. Metoda Risk Score
10. Uzasadnienie wyboru metody
11. Identyfikacja zagrożeń
12. Ocena ryzyka metodą Risk Score
13. Środki profilaktyczne
14. Organizacja pracy podczas wysokich temperatur
15. Procedura postępowania podczas wysokich temperatur
16. Obowiązki pracodawcy
17. Obowiązki osób kierujących pracownikami
18. Obowiązki pracowników
19. Postępowanie w sytuacjach zagrożenia
20. Wnioski końcowe
21. Załączniki

1. CEL OPRACOWANIA

Celem niniejszej oceny ryzyka zawodowego jest identyfikacja zagrożeń związanych z wykonywaniem pracy podczas występowania wysokich temperatur oraz określenie działań organizacyjnych, technicznych i profilaktycznych ograniczających ryzyko zawodowe do poziomu akceptowalnego.

Opracowanie sporządzono w celu realizacji obowiązków pracodawcy wynikających z przepisów prawa pracy dotyczących zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz prowadzenia i dokumentowania oceny ryzyka zawodowego.

Ocena obejmuje wykonywanie prac na stanowiskach robotniczych, transportowych oraz technicznych, których charakter wiąże się z wykonywaniem obowiązków służbowych na otwartej przestrzeni lub w warunkach zwiększonego obciążenia cieplnego.

Dokument stanowi podstawę do:

- identyfikacji zagrożeń związanych z oddziaływaniem wysokiej temperatury,
- określenia poziomu ryzyka zawodowego metodą Risk Score,
- planowania działań ograniczających ryzyko zawodowe,
- organizacji pracy podczas wysokich temperatur,
- zapoznania pracowników z zagrożeniami oraz zasadami bezpiecznego wykonywania pracy.

2. PODSTAWA PRAWNA

Ocenę ryzyka zawodowego opracowano na podstawie obowiązujących przepisów prawa, w szczególności:

1. Ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – **Kodeks pracy**, w szczególności art. 207, art. 212, art. 226 oraz art. 237³.
2. Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.
3. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów.
4. Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników.
5. Polskich Norm dotyczących zasad oceny ryzyka zawodowego.
6. Wytycznych dotyczących zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy.

Przy opracowaniu uwzględniono również aktualny stan wiedzy z zakresu ergonomii, fizjologii pracy oraz profilaktyki zagrożeń wynikających z oddziaływania wysokich temperatur na organizm człowieka.

3. ZAKRES OPRACOWANIA

Niniejsza ocena obejmuje wykonywanie pracy podczas wysokich temperatur przez pracowników Urzędu Gminy w Złejwsi Wielkiej zatrudnionych na stanowiskach robotniczych.

Ocena dotyczy czynności wykonywanych w szczególności podczas:

- koszenia terenów zielonych,
- zmiatania chodników i placów,
- prac drogowych,
- łatania ubytków nawierzchni,
- czyszczenia rowów,
- wykonywania drobnych robót remontowo-budowlanych,
- transportu materiałów,
- przewożenia mebli i wyposażenia,
- prowadzenia samochodów ciężarowych,
- prowadzenia ciągników,
- obsługi maszyn specjalnych,
- wykonywania prac stolarskich,
- wykonywania prac elektrycznych,
- wykonywania prac murarskich,
- nadzorowania robót.

Ocena obejmuje pracę wykonywaną w podstawowym systemie czasu pracy wynoszącym 8 godzin na dobę, z możliwością wykonywania pracy w godzinach nadliczbowych oraz w dni wolne od pracy, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Dokument uwzględnia zmianę organizacji czasu pracy polegającą na rozpoczynaniu pracy o godzinie **5:00** w okresach wysokich temperatur oraz zapewnianiu pracownikom napojów profilaktycznych zgodnie z obowiązującymi przepisami.

4. CHARAKTERYSTYKA STANOWISK PRACY

Ocena obejmuje następujące stanowiska pracy:

- Robotnik drogowy,
- Robotnik gospodarczy,
- Pracownik gospodarczy,
- Stolarz,
- Elektryk,
- Murarz,
- Kierowca samochodu,
- Kierowca ciągnika,
- Operator maszyn specjalnych,
- Majster.

Pracownicy zatrudnieni na wskazanych stanowiskach wykonują prace o zróżnicowanym stopniu obciążenia fizycznego. Znaczna część obowiązków realizowana jest na otwartej przestrzeni, przy bezpośrednim oddziaływaniu czynników atmosferycznych, w tym wysokiej temperatury i promieniowania słonecznego.

Wykonywane czynności wymagają zachowania sprawności psychofizycznej, koncentracji oraz przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas obsługi maszyn, urządzeń i środków transportu.

5. CHARAKTERYSTYKA WYKONYWANYCH PRAC

Do podstawowych czynności wykonywanych przez pracowników należą:

- utrzymanie dróg, chodników i terenów komunalnych,
- koszenie terenów zielonych,
- prace porządkowe,
- czyszczenie rowów odwadniających,
- wykonywanie drobnych robót budowlanych i remontowych,
- naprawa nawierzchni dróg,
- transport materiałów i wyposażenia,
- prowadzenie pojazdów oraz ciągników,
- obsługa maszyn specjalistycznych,
- wykonywanie prac stolarskich i elektrycznych,
- nadzorowanie realizowanych robót.

Prace wykonywane są zarówno indywidualnie, jak i zespołowo, w zróżnicowanych warunkach środowiska pracy. W okresach wysokich temperatur pracownicy narażeni są na zwiększone

obciążenie cieplne organizmu wynikające z oddziaływania wysokiej temperatury powietrza, promieniowania słonecznego oraz intensywności wykonywanego wysiłku fizycznego.

6. CHARAKTERYSTYKA PRACY PODCZAS WYSOKICH TEMPERATUR

6.1. Charakterystyka środowiska pracy

Prace objęte niniejszą oceną wykonywane są głównie na otwartej przestrzeni, gdzie pracownicy narażeni są na bezpośrednie oddziaływanie czynników atmosferycznych, w szczególności wysokiej temperatury powietrza, promieniowania słonecznego, ograniczonego ruchu powietrza oraz podwyższonej temperatury nagranych nawierzchni i elementów infrastruktury.

Do prac wykonywanych w takich warunkach należą między innymi:

- koszenie terenów zielonych,
- utrzymanie dróg i chodników,
- czyszczenie rowów,
- prace remontowe,
- łatanie nawierzchni drogowych,
- transport materiałów,
- prowadzenie pojazdów i obsługa maszyn,
- prace stolarskie, murarskie i elektryczne wykonywane na zewnątrz.

Wysoka temperatura może powodować zwiększone obciążenie organizmu pracownika, prowadząc do szybszego zmęczenia, spadku koncentracji oraz zwiększenia ryzyka wystąpienia wypadków przy pracy.

6.2. Oddziaływanie wysokiej temperatury na organizm człowieka

Organizm człowieka utrzymuje stałą temperaturę wewnętrzną dzięki mechanizmom termoregulacji. W warunkach wysokiej temperatury oraz podczas wykonywania pracy fizycznej zdolność odprowadzania ciepła może być niewystarczająca, co prowadzi do stopniowego przegrzewania organizmu.

Do najczęściej występujących następstw należą:

- wzmożona potliwość,
- utrata wody i elektrolitów,
- odwodnienie,
- zmniejszenie wydolności fizycznej,
- pogorszenie koncentracji i czasu reakcji,
- wyczerpanie cieplne,
- udar cieplny.

Ryzyko wystąpienia powyższych skutków wzrasta wraz z wydłużeniem czasu ekspozycji, intensywnością wysiłku fizycznego oraz ograniczoną możliwością odpoczynku w warunkach obniżonej temperatury.

6.3. Czynniki zwiększające ryzyko

Na poziom zagrożenia wpływają w szczególności:

- temperatura powietrza,
 - wilgotność względna powietrza,
 - promieniowanie słoneczne,
 - temperatura nagranych nawierzchni,
 - czas ekspozycji na wysoką temperaturę,
 - intensywność wykonywanej pracy,
 - stosowana odzież robocza i środki ochrony indywidualnej,
 - wiek, stan zdrowia i wydolność organizmu pracownika.
-

7. MIKROKLIMAT GORĄCY

Mikroklimat gorący występuje w środowisku pracy, w którym organizm człowieka nie jest w stanie skutecznie odprowadzać wytwarzanego ciepła do otoczenia. W efekcie dochodzi do zwiększonego obciążenia układu krążenia oraz mechanizmów termoregulacyjnych.

W warunkach wysokiej temperatury organizm reaguje przede wszystkim zwiększoną potliwością i przyspieszeniem akcji serca. Jeżeli utrata płynów nie jest na bieżąco uzupełniana, może dojść do odwodnienia, zaburzeń gospodarki elektrolitowej oraz wyczerpania cieplnego.

W przypadku dalszego wzrostu temperatury organizmu może wystąpić udar cieplny, stanowiący bezpośrednie zagrożenie życia i wymagający natychmiastowej pomocy medycznej.

Do prac szczególnie narażonych na oddziaływanie mikroklimatu gorącego należą prace drogowe, komunalne, remontowo-budowlane, transportowe oraz związane z utrzymaniem terenów zielonych.

8. METODY OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO

Ocena ryzyka zawodowego może być przeprowadzana z wykorzystaniem różnych metod jakościowych, ilościowych oraz półilościowych.

Najczęściej stosowane metody obejmują:

- metodę zgodną z PN-N-18002,
- metodę Risk Matrix (matryca ryzyka),
- metodę PHA (Preliminary Hazard Analysis),

- metodę FMEA,
- metodę JSA (Job Safety Analysis),
- metodę Risk Score.

Wybór metody uzależniony jest od rodzaju wykonywanej pracy, charakteru zagrożeń oraz celu prowadzonej oceny.

W przypadku prac objętych niniejszym opracowaniem zastosowano metodę **Risk Score**, która umożliwia ocenę ryzyka zawodowego poprzez uwzględnienie ciężkości możliwych następstw, częstotliwości narażenia oraz prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia.

9. METODA RISK SCORE

Metoda **Risk Score** jest ilościową metodą oceny ryzyka zawodowego umożliwiającą określenie poziomu ryzyka na podstawie trzech parametrów:

- **S (Severity)** – ciężkość możliwych następstw,
- **E (Exposure)** – częstotliwość narażenia,
- **P (Probability)** – prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia.

Wartość ryzyka oblicza się według wzoru:

$$R = S \times E \times P$$

Skala ciężkości następstw (S)

Wartość	Skutek
1	Nieznaczny uraz
3	Lekki uraz
7	Ciężki uraz lub choroba
15	Trwałe kalectwo lub śmierć jednej osoby
40	Wiele ofiar śmiertelnych

Skala ekspozycji (E)

Wartość	Częstotliwość
0,5	Sporadycznie
1	Kilka razy w roku
2	Raz w miesiącu
3	Raz w tygodniu
6	Codziennie
10	Narażenie ciągłe

Skala prawdopodobieństwa (P)

Wartość Prawdopodobieństwo

0,1	Praktycznie niemożliwe
0,2	Mało prawdopodobne
0,5	Możliwe
1	Prawdopodobne
3	Bardzo prawdopodobne
6	Wysoce prawdopodobne
10	Niemal pewne

Interpretacja wyników

Wartość R	Ocena ryzyka	Działania
do 20	Akceptowalne	Zachować stosowane środki ochrony
21–70	Małe	Monitorować poziom ryzyka
71–200	Istotne	Wdrożyć działania ograniczające
201–400	Wysokie	Niezwłocznie ograniczyć ryzyko
powyżej 400	Bardzo wysokie	Wstrzymać pracę do czasu usunięcia zagrożenia

10. UZASADNIENIE WYBORU METODY

Do oceny ryzyka zawodowego zastosowano metodę **Risk Score**, ponieważ umożliwia ona przejrzystą i obiektywną ocenę zagrożeń występujących podczas wykonywania prac na stanowiskach objętych niniejszym opracowaniem.

Metoda ta pozwala uwzględnić trzy kluczowe elementy mające wpływ na poziom ryzyka: ciężkość możliwych następstw zdarzenia, częstotliwość narażenia pracowników oraz prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia. Dzięki temu możliwe jest porównanie poziomu ryzyka przed zastosowaniem środków profilaktycznych oraz po ich wdrożeniu.

Przyjęta metoda jest szczególnie przydatna do oceny zagrożeń związanych z wykonywaniem prac komunalnych, drogowych, remontowych i transportowych, realizowanych w zmiennych warunkach atmosferycznych. Pozwala również wykazać wpływ działań organizacyjnych, takich jak zmiana godzin pracy, zapewnienie napojów profilaktycznych, organizowanie przerw regeneracyjnych oraz bieżący nadzór nad pracownikami, na ograniczenie poziomu ryzyka zawodowego.

W niniejszej ocenie przyjęto, że zastosowane środki profilaktyczne nie zmniejszają ciężkości potencjalnych skutków zdarzeń (**S**), natomiast skutecznie ograniczają częstotliwość narażenia (**E**) oraz prawdopodobieństwo ich wystąpienia (**P**), co prowadzi do obniżenia końcowej wartości ryzyka (**R**) do poziomu akceptowalnego.

11. IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ

11.1. Cel identyfikacji zagrożeń

Identyfikacja zagrożeń stanowi podstawowy etap oceny ryzyka zawodowego i polega na rozpoznaniu wszystkich czynników mogących mieć negatywny wpływ na zdrowie lub bezpieczeństwo pracowników wykonujących obowiązki służbowe podczas występowania wysokich temperatur.

Analiza została przeprowadzona z uwzględnieniem:

- charakteru wykonywanych prac,
- miejsca wykonywania pracy,
- stopnia wysiłku fizycznego,
- stosowanych maszyn, urządzeń i środków transportu,
- organizacji pracy,
- doświadczeń wynikających z dotychczasowej eksploatacji stanowisk pracy,
- obowiązujących przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Ocena obejmuje wszystkie stanowiska wskazane w niniejszym opracowaniu.

11.2. Zidentyfikowane zagrożenia

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono możliwość występowania następujących zagrożeń związanych z wykonywaniem pracy podczas wysokich temperatur.

Zagrożenia środowiskowe

- wysoka temperatura powietrza,
- bezpośrednie promieniowanie słoneczne,
- promieniowanie UV,
- nagrzane nawierzchnie asfaltowe, betonowe i brukowe,
- wysoka temperatura elementów metalowych maszyn i urządzeń,
- ograniczona cyrkulacja powietrza.

Zagrożenia fizyczne

- przeciążenie organizmu,
- odwodnienie,
- utrata elektrolitów,
- wyczerpanie cieplne,
- udar cieplny,
- omdlenia,
- skurcze mięśni.

Zagrożenia organizacyjne

- wydłużony czas ekspozycji na wysoką temperaturę,

- wykonywanie ciężkiej pracy fizycznej,
- ograniczona możliwość odpoczynku,
- zmniejszona koncentracja,
- pogorszenie sprawności psychofizycznej,
- zwiększone ryzyko popełnienia błędu.

Zagrożenia techniczne

- utrata koncentracji podczas prowadzenia pojazdów,
- błędy podczas obsługi maszyn,
- możliwość utraty panowania nad sprzętem,
- zwiększone ryzyko wypadków komunikacyjnych.

11.3. Stanowiska o największym stopniu narażenia

Największe narażenie na oddziaływanie wysokiej temperatury występuje na stanowiskach:

- Robotnik drogowy,
- Robotnik gospodarczy,
- Pracownik gospodarczy,
- Murarz,
- Kierowca ciągnika,
- Operator maszyn specjalnych.

Znaczne narażenie występuje również u:

- Kierowcy samochodu,
- Elektryka,
- Stolarza.

Majster wykonuje głównie czynności nadzorujące, jednak ze względu na długotrwałe przebywanie na terenie prowadzonych robót również narażony jest na oddziaływanie wysokiej temperatury.

12. OCENA RYZYKA ZAWODOWEGO METODĄ RISK SCORE

12.1. Założenia oceny

Oceny dokonano metodą **Risk Score** według wzoru: $R = S \times E \times P$ gdzie:

- **S** – ciężkość następstw,
- **E** – częstotliwość narażenia,
- **P** – prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia.

Przy ocenie uwzględniono dwa etapy:

- poziom ryzyka **przed zastosowaniem środków profilaktycznych**,
- poziom ryzyka **po wdrożeniu działań ograniczających ryzyko**.

Założono, że zastosowane środki profilaktyczne wpływają na zmniejszenie ekspozycji pracowników oraz prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożeń, natomiast nie zmieniają ciężkości potencjalnych skutków zdarzeń.

12.2. Ocena ryzyka zawodowego

Lp	Zagrożenie	Możliwe skutki	S	E przed	P przed	R przed	Środki ograniczające ryzyko	E po	P po	R po	Ocena końcowa
1	Wysoka temperatura powietrza	Odwodnienie, osłabienie organizmu	7	6	3	126	Zmiana godzin pracy, napoje, przerwy	3	1	21	Małe
2	Promieniowanie słoneczne	Oparzenia skóry, przegrzanie	7	6	3	126	Nakrycie głowy, odzież ochronna, ograniczenie ekspozycji	3	1	21	Małe
3	Wyczerpanie cieplne	Pogorszenie wydolności organizmu	7	6	3	126	Przerwy regeneracyjne, nawadnianie	3	1	21	Małe
4	Udar cieplny	Zagrożenie życia	15	6	1	90	Woda, nadzór, obserwacja pracowników	3	0,5	22,5	Małe
5	Odwodnienie organizmu	Zaburzenia koncentracji, omdlenia	7	6	3	126	Stały dostęp do napojów	3	1	21	Małe
6	Pogorszenie koncentracji	Błędy podczas wykonywania pracy	7	6	3	126	Organizacja pracy, przerwy	3	1	21	Małe
7	Obsługa pojazdów	Kolizje, wypadki drogowe	15	6	1	90	Kontrola stanu pracownika, przerwy	3	0,5	22,5	Małe
8	Obsługa maszyn	Urazy kończyn, wypadki	15	6	1	90	Praca rano, nadzór, szkolenia	3	0,5	22,5	Małe
9	Praca na nagrzanym nawierzchni	Przegrzanie organizmu	7	6	3	126	Zmiana organizacji robót	3	1	21	Małe
10	Intensywny wysiłek fizyczny	Przeciążenie organizmu	7	6	3	126	Rotacja pracowników, przerwy	3	1	21	Małe

Lp	Zagrożenie	Możliwe skutki	S	E przed	P przed	R przed	Środki ograniczające ryzyko	E po	P po	R po	Ocena końcowa
11	Załadunek i transport materiałów	Nadmierne zmęczenie	7	6	3	126	Praca zespołowa, sprzęt pomocniczy	3	1	21	Małe
12	Koszenie terenów zielonych	Przegrzanie, odwodnienie	7	6	3	126	Praca w godzinach porannych	3	1	21	Małe
13	Czyszczenie rowów	Wyczerpanie cieplne	7	6	3	126	Odpoczynek w cieniu, napoje	3	1	21	Małe
14	Prace remontowe i drogowe	Nadmierne obciążenie cieplne	7	6	3	126	Organizacja robót zgodnie z warunkami atmosferycznymi	3	1	21	Małe
15	Nadzór nad pracownikami	Spadek koncentracji	7	6	1	42	Ograniczenie czasu przebywania w pełnym słońcu	3	0,5	10,5	Akceptowalne

12.3. Wyniki oceny

Przeprowadzona ocena wykazała, że przed zastosowaniem działań profilaktycznych dominującym poziomem ryzyka było **ryzyko istotne**, wymagające wdrożenia środków organizacyjnych oraz profilaktycznych.

Największe zagrożenia związane są z:

- wykonywaniem ciężkiej pracy fizycznej na otwartej przestrzeni,
- długotrwałym oddziaływaniem promieniowania słonecznego,
- możliwością odwodnienia organizmu,
- ryzykiem wystąpienia wyczerpania lub udaru cieplnego,
- pogorszeniem sprawności psychofizycznej podczas prowadzenia pojazdów i obsługi maszyn.

Po wdrożeniu działań ograniczających ryzyko, obejmujących w szczególności:

- zmianę organizacji czasu pracy (godz. **5:00–13:00**),
- zapewnienie nieodpłatnych napojów,
- stosowanie dodatkowych przerw regeneracyjnych,
- organizację pracy z uwzględnieniem warunków atmosferycznych,
- stosowanie środków ochrony indywidualnej,
- bieżący nadzór nad pracownikami,

poziom ryzyka został ograniczony do poziomu **małego** lub **akceptowalnego**, co pozwala uznać wykonywanie pracy za dopuszczalne przy zachowaniu wskazanych środków profilaktycznych.

3. ŚRODKI PROFILAKTYCZNE

13.1. Cel stosowania środków profilaktycznych

Środki profilaktyczne określone w niniejszej ocenie ryzyka mają na celu ograniczenie zagrożeń wynikających z wykonywania pracy podczas wysokich temperatur oraz zmniejszenie prawdopodobieństwa wystąpienia wypadków przy pracy i negatywnych skutków zdrowotnych.

Dobór środków profilaktycznych oparto na hierarchii działań zapobiegawczych, obejmującej rozwiązania organizacyjne, techniczne oraz środki ochrony indywidualnej.

13.2. Środki organizacyjne

W celu ograniczenia ryzyka zawodowego pracodawca stosuje następujące rozwiązania organizacyjne:

- dostosowanie organizacji pracy do aktualnych warunków atmosferycznych,
 - rozpoczynanie pracy we wcześniejszych godzinach w okresach wysokich temperatur,
 - planowanie prac wymagających największego wysiłku fizycznego w godzinach porannych,
 - ograniczanie wykonywania robót w okresie największego nasłonecznienia, jeżeli pozwala na to charakter wykonywanych zadań,
 - stosowanie rotacji pracowników przy pracach szczególnie uciążliwych,
 - organizowanie dodatkowych przerw regeneracyjnych,
 - zapewnienie możliwości odpoczynku w miejscach zacienionych lub chłodnych,
 - bieżące monitorowanie warunków atmosferycznych.
-

13.3. Środki techniczne

Pracodawca zapewnia:

- sprawność techniczną maszyn, urządzeń i pojazdów,
 - sprawne układy wentylacji lub klimatyzacji w pojazdach, jeżeli są w nie wyposażone,
 - sprzęt ograniczający konieczność wykonywania nadmiernego wysiłku fizycznego,
 - odpowiednie zaplecze socjalne umożliwiające odpoczynek pracowników.
-

13.4. Środki ochrony indywidualnej

Pracownicy wykonujący pracę podczas wysokich temperatur powinni stosować środki ochrony indywidualnej odpowiednie do rodzaju wykonywanych czynności, w szczególności:

- odzież roboczą,
- odzież ostrzegawczą o podwyższonej widzialności,
- obuwie ochronne,
- nakrycie głowy chroniące przed promieniowaniem słonecznym,
- rękawice robocze,
- okulary ochronne, jeżeli wymagają tego wykonywane prace.

Środki ochrony indywidualnej powinny być użytkowane zgodnie z przeznaczeniem oraz utrzymywane w stanie zapewniającym ich skuteczność.

13.5. Napoje profilaktyczne

Pracodawca zapewnia pracownikom wykonującym pracę na otwartej przestrzeni nieodpłatne napoje zgodnie z **rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów**.

Napoje powinny być:

- dostępne przez cały czas wykonywania pracy,
 - wydawane w ilości zaspokajającej potrzeby pracowników,
 - dostosowane do warunków atmosferycznych.
-

14. ORGANIZACJA PRACY PODCZAS WYSOKICH TEMPERATUR

14.1. Zasady organizacji pracy

W przypadku prognozowanych lub występujących wysokich temperatur organizacja pracy powinna być dostosowana do stopnia obciążenia cieplnego oraz rodzaju wykonywanych robót.

Celem wprowadzanych rozwiązań jest ograniczenie czasu ekspozycji pracowników na działanie wysokiej temperatury oraz zmniejszenie ryzyka wystąpienia zagrożeń zdrowotnych.

14.2. Zmiana organizacji czasu pracy

W przypadku przewidywanego wzrostu temperatury mogącego powodować zwiększone obciążenie cieplne organizmu pracowników, Wójt Gminy lub osoba przez niego upoważniona może podjąć decyzję o zmianie organizacji czasu pracy.

Zmiana polega na wykonywaniu pracy w godzinach:

05:00–13:00 z zachowaniem obowiązującego ośmiodzinnego dobowego wymiaru czasu pracy.

Przy podejmowaniu decyzji uwzględnia się:

- prognozy meteorologiczne,
- rodzaj wykonywanych prac,
- stopień wysiłku fizycznego,
- bezpieczeństwo pracowników.

14.3. Organizacja robót

Osoby kierujące pracownikami powinny:

- planować najbardziej obciążające prace na godziny poranne,
- ograniczać wykonywanie robót o dużym wysiłku fizycznym w godzinach najwyższej temperatury,
- organizować rotację pracowników,
- zapewniać możliwość korzystania z przerw regeneracyjnych,
- nadzorować przestrzeganie zasad bezpieczeństwa.

15. PROCEDURA POSTĘPOWANIA PODCZAS WYSOKICH TEMPERATUR

Etap	Zakres działań
Przed rozpoczęciem pracy	Zapoznanie się z prognozą pogody, ocena planowanych robót, zapewnienie napojów profilaktycznych, sprawdzenie wyposażenia pracowników w środki ochrony indywidualnej.
W trakcie wykonywania pracy	Monitorowanie warunków atmosferycznych, organizowanie przerw regeneracyjnych, kontrola stanu psychofizycznego pracowników, zapewnienie stałego dostępu do napojów.
Po zakończeniu pracy	Ocena przebiegu wykonywanych robót, odnotowanie zdarzeń mających wpływ na bezpieczeństwo pracy, zgłoszenie ewentualnych uwag dotyczących organizacji pracy podczas wysokich temperatur.

16. OBOWIĄZKI PRACODAWCY

Pracodawca jest zobowiązany do:

1. Organizowania pracy w sposób zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki pracy.
2. Dokonywania oceny ryzyka zawodowego oraz jej okresowej aktualizacji.
3. Ograniczania zagrożeń wynikających z wysokiej temperatury poprzez stosowanie odpowiednich środków organizacyjnych i technicznych.
4. Zapewnienia pracownikom nieodpłatnych napojów zgodnie z obowiązującymi przepisami.

5. Wyposażenia pracowników w wymagane środki ochrony indywidualnej.
 6. Organizowania pracy z uwzględnieniem aktualnych warunków atmosferycznych.
 7. Zapoznania pracowników z oceną ryzyka zawodowego oraz zasadami bezpiecznej pracy.
 8. Nadzorowania przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.
-

17. OBOWIĄZKI OSÓB KIERUJĄCYCH PRACOWNIKAMI

Osoby kierujące pracownikami są zobowiązane do:

- organizowania pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami BHP,
 - monitorowania warunków atmosferycznych,
 - planowania robót w sposób ograniczający narażenie pracowników na wysoką temperaturę,
 - zapewnienia pracownikom możliwości korzystania z przerw regeneracyjnych,
 - nadzorowania korzystania z napojów profilaktycznych,
 - obserwowania stanu psychofizycznego pracowników,
 - reagowania na pierwsze objawy przegrzania organizmu,
 - niezwłocznego odsunięcia od pracy pracownika, którego stan zdrowia może stwarzać zagrożenie dla niego lub innych osób.
-

18. OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW

Każdy pracownik zobowiązany jest do:

1. Przestrzegania przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.
 2. Stosowania środków ochrony indywidualnej zgodnie z ich przeznaczeniem.
 3. Regularnego uzupełniania płynów podczas wykonywania pracy.
 4. Korzystania z przerw regeneracyjnych zgodnie z poleceniami przełożonych.
 5. Niezwłocznego zgłaszania przełożonemu pogorszenia samopoczucia lub wystąpienia objawów przegrzania organizmu.
 6. Informowania o zauważonych zagrożeniach mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo pracy.
 7. Współdziałania z pracodawcą i osobami kierującymi pracownikami w zakresie zapewnienia bezpiecznych warunków pracy.
-

19. POSTĘPOWANIE W SYTUACJACH ZAGROŻENIA

19.1. Postanowienia ogólne

W przypadku wystąpienia objawów wskazujących na negatywny wpływ wysokiej temperatury na organizm pracownika, osoba kierująca pracownikami zobowiązana jest do niezwłocznego

podjęcia działań mających na celu ochronę zdrowia i życia pracownika. Każdy pracownik ma obowiązek zgłoszenia przełożonemu pogorszenia swojego samopoczucia lub zauważenia objawów przegrzania u współpracownika. Jeżeli warunki atmosferyczne lub stan zdrowia pracownika uniemożliwiają bezpieczne wykonywanie pracy, należy niezwłocznie przerwać wykonywanie robót oraz zastosować odpowiednie działania organizacyjne.

19.2. Objawy przegrzania organizmu

Do objawów mogących świadczyć o przegrzaniu organizmu należą w szczególności:

- silne pragnienie,
- nadmierna potliwość lub jej brak,
- zaczerwienienie skóry,
- bóle i zawroty głowy,
- nudności lub wymioty,
- osłabienie,
- zaburzenia koncentracji,
- skurcze mięśni,
- przyspieszona akcja serca,
- zaburzenia równowagi,
- omdlenia.

Wystąpienie powyższych objawów wymaga natychmiastowego przerwania pracy i poinformowania osoby kierującej pracownikami.

19.3. Zasady udzielania pierwszej pomocy

W przypadku podejrzenia wyczerpania cieplnego należy:

- przerwać wykonywanie pracy,
- przenieść poszkodowanego do miejsca zacienionego lub chłodnego,
- rozluźnić odzież,
- zapewnić chłodną wodę do picia, jeżeli poszkodowany jest przytomny,
- schładzać organizm za pomocą chłodnych okładów lub nawiewu powietrza,
- obserwować stan poszkodowanego.

W przypadku podejrzenia udaru cieplnego należy:

- niezwłocznie wezwać zespół ratownictwa medycznego (112 lub 999),
 - rozpocząć intensywne chłodzenie organizmu,
 - kontrolować oddech i czynności życiowe,
 - w razie potrzeby rozpocząć resuscytację krążeniowo-oddechową,
 - pozostawać przy poszkodowanym do czasu przybycia służb ratowniczych.
-

19.4. Ograniczenie lub wstrzymanie pracy

Jeżeli pomimo zastosowania środków profilaktycznych wykonywanie pracy może stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia pracowników, osoba kierująca pracownikami powinna niezwłocznie poinformować przełożonego oraz wystąpić o ograniczenie zakresu robót lub ich czasowe wstrzymanie. Decyzję o zmianie organizacji pracy, skróceniu czasu wykonywania robót lub ich czasowym wstrzymaniu podejmuje Wójt Gminy lub osoba przez niego upoważniona.

20. WNIOSKI KOŃCOWE

Przeprowadzona ocena ryzyka zawodowego metodą **Risk Score** wykazała, że wykonywanie prac objętych niniejszym opracowaniem podczas wysokich temperatur wiąże się ze zwiększonym ryzykiem wystąpienia zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników.

Największe zagrożenia wynikają z:

- długotrwałego przebywania na otwartej przestrzeni,
- oddziaływania promieniowania słonecznego,
- wykonywania ciężkiej pracy fizycznej,
- możliwości odwodnienia organizmu,
- pogorszenia sprawności psychofizycznej podczas obsługi maszyn i prowadzenia pojazdów.

Przeprowadzona analiza wykazała, że zastosowanie odpowiednich środków organizacyjnych i profilaktycznych, obejmujących w szczególności:

- zmianę organizacji czasu pracy poprzez rozpoczynanie pracy o godzinie **05:00**,
- zapewnienie nieodpłatnych napojów profilaktycznych,
- organizowanie przerw regeneracyjnych,
- planowanie najbardziej obciążających prac w godzinach porannych,
- stosowanie środków ochrony indywidualnej,
- bieżący nadzór nad organizacją pracy,

powoduje obniżenie poziomu ryzyka zawodowego z poziomu **istotnego** do poziomu **małego lub akceptowalnego**.

W związku z powyższym wykonywanie prac objętych niniejszą oceną jest dopuszczalne pod warunkiem stosowania wszystkich określonych środków profilaktycznych oraz przestrzegania obowiązujących przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Ocena ryzyka zawodowego podlega okresowej weryfikacji oraz aktualizacji w przypadku:

- zmian organizacyjnych,
- zmian technologicznych,
- zmian obowiązujących przepisów prawa,
- wystąpienia wypadku przy pracy lub zdarzenia potencjalnie wypadkowego,
- pojawienia się nowych zagrożeń.

21. ZAŁĄCZNIKI

Integralną część niniejszej oceny ryzyka zawodowego stanowią następujące załączniki:

1. Instrukcja BHP – „Praca podczas wysokich temperatur”.
 2. Oświadczenie pracownika o zapoznaniu się z oceną ryzyka zawodowego.
 3. Rejestr zapoznania pracowników z oceną ryzyka zawodowego oraz instrukcją bhp.
-

INSTRUKCJA BHP – PRACA PODCZAS WYSOKICH TEMPERATUR

Cel instrukcji: Określenie zasad bezpiecznego wykonywania pracy podczas występowania wysokich temperatur oraz ograniczenie zagrożeń dla zdrowia i życia pracowników wynikających z oddziaływania niekorzystnych warunków atmosferycznych. Instrukcja obowiązuje wszystkich pracowników wykonujących pracę na otwartej przestrzeni lub w miejscach narażonych na działanie wysokiej temperatury.

LP.		ZASADY I POSTĘPOWANIE	NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE
1.	Stanowiska objęte instrukcją	Robotnik drogowy, robotnik gospodarczy, pracownik gospodarczy, stolarz, elektryk, murarz, kierowca samochodu, kierowca ciągnika, operator maszyn specjalnych, majster.	 Dotyczy wszystkich pracowników wykonujących prace na zewnątrz lub w wysokiej temperaturze.
2.	Zagrożenia	przegrzanie organizmu, odwodnienie, wyczerpanie ciepłone, udar ciepłny, oparzenia słoneczne, zaburzenia koncentracji, pogorszenie sprawności psychofizycznej, zwiększone ryzyko błędów i wypadków.	 Wysoka temperatura zwiększa ryzyko dla zdrowia i wypadków przy pracy.
3.	Przed rozpoczęciem pracy	- Zapoznaj się z zakresem wykonywanych prac. - Sprawdź stan techniczny narzędzi, maszyn i pojazdów. - Żałoś wymagane środki ochrony indywidualnej. - Zabierz odpowiednią ilość napojów / sprawdź miejsce ich wydawania. - Zgłoś przełożonemu dolegliwości mające wpływ na bezpieczeństwo pracy.	 Sprawdzenie przygotowania i stanu zdrowia to podstawa bezpiecznej pracy.
4.	Zasady bezpiecznej pracy	- Przestrzegaj poleceń przełożonych i przepisów BHP. - Regularnie uzupełniaj płyny, nawet gdy nie odczuwasz pragnienia. - Korzystaj z przerw regeneracyjnych. - Najcięższe prace wykonuj w godzinach porannych. - Stosuj nakrycie głowy i odzież odpowiednią do warunków atmosferycznych. - Chroń skórę przed promieniowaniem słonecznym (kremy z filtrem, odzież). - Unikaj zbędnego wysiłku fizycznego. - Nie pozostawiaj współpracownika bez pomocy w razie pogorszenia samopoczucia. - Zachowaj szczególną ostrożność podczas prowadzenia pojazdów i obsługi maszyn.	 Ochrona przed słońcem, nawodnienie i rozsądna organizacja pracy ograniczają ryzyko przegrzania.
5.	Napoje profilaktyczne	- Przysługują nieodpłatnie pracownikom wykonującym pracę na otwartej przestrzeni. - Powinny być dostępne przez cały czas pracy i spożywane regularnie. - Ilość napojów musi odpowiadać potrzebom pracownika. - Nie dopuszczaj do odwodnienia organizmu.	 Pij regularnie małymi porcjami, również przy braku uczucia pragnienia!
6.	Objawy przegrzania organizmu	- silne pragnienie, bóle głowy, zawroty głowy, nudności, - nadmierne potliwość lub brak potliwości, zaczerwienienie skóry, - osłabienie, zaburzenia koncentracji, skurcze mięśni, omdlenia. W przypadku wystąpienia objawów – natychmiast przerwij pracę i powiadom przełożonego.	 Szybka reakcja może zapobiec poważnym konsekwencjom zdrowotnym.
7.	Postępowanie w przypadku wyczerpania ciepłnego	- Przerwij pracę. - Przenieś poszkodowanego do miejsca zacienionego lub chłodnego. - Poluzuj lub zdejmij zbędną odzież. - Zapewnij chłodną wodę do picia (jeśli poszkodowany jest przytomny). - Schładzaj organizm chłodnymi okładami lub nawiewem powietrza. - Obserwuj stan poszkodowanego. Jeżeli objawy nie ustępują lub nasilają się – wezwij zespół ratownictwa medycznego.	 Zapewnij cięć, chłód i nawodnienie. Nie bagatelizuj objawów!
8.	Postępowanie w przypadku udaru ciepłnego	Udar ciepłny jest stanem bezpośredniego zagrożenia życia. - Natychmiast wezwij zespół ratownictwa medycznego (112 lub 999). - Przenieś poszkodowanego do miejsca zacienionego. - Rozpocznij intensywne schładzanie organizmu. - Kontroluj oddech oraz stan przytomności. - W razie potrzeby rozpocznij resuscytację krążeniowo-oddechową. - Pozostań przy poszkodowanym do czasu przyjazdu zespołu ratownictwa medycznego.	 Wezwij pomoc! Udar ciepłny wymaga natychmiastowej interwencji.
9.	Obowiązki osoby kierującej pracownikami	- Monitoruje warunki atmosferyczne i organizuje pracę zgodnie z zasadami BHP. - Zapewnia dostęp do napojów profilaktycznych i organizuje przerwy regeneracyjne. - Obserwuje stan zdrowia pracowników i reaguje na objawy przegrzania. - Może ograniczyć lub wstrzymać prace, jeśli zagrażają zdrowiu lub życiu pracowników.	 Twoja decyzja ma wpływ na bezpieczeństwo zespołu.
10.	Czynności zabronione	- Wykonywanie pracy pomimo złego samopoczucia. - nadmieranie objawów przegrzania organizmu. - Osłanianie zaburzania napojów. - Samowolne zdejmowanie środków ochrony indywidualnej. - Pozostawianie współpracownika wymagającego pomocy bez opieki. - Spożywanie alkoholu lub środków odurzających przed rozpoczęciem pracy i w czasie pracy.	 Przestrzeganie zasad chroni Ciebie i Twoich współpracowników.
11.	Postanowienia końcowe	Każdy pracownik zobowiązany jest do przestrzegania postanowień niniejszej instrukcji. Osoby kierujące pracownikami odpowiadają za zapoznanie pracowników z treścią instrukcji oraz nadzorowanie jej przestrzegania. Instrukcja podlega okresowej weryfikacji.	 Instrukcja jest częścią systemu BHP – działaj odpowiedzialnie!

PAMIĘTAJ!

W razie zagrożenia życia lub zdrowia natychmiast wezwij pomoc!

112 lub 999

Imię i nazwisko:

Stanowisko:

OŚWIADCZENIE PRACOWNIKA

Oświadczam, że zostałem(-am) zapoznany(-a) z treścią Oceny ryzyka zawodowego dotyczącej wykonywania pracy podczas wysokich temperatur oraz instrukcją bhp-praca podczas wysokich temperatur, obowiązującej w Urzędzie Gminy w Złejwsu Wielkiej.

Zobowiązuję się do przestrzegania obowiązujących przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, stosowania środków ochrony indywidualnej oraz wykonywania pracy zgodnie z obowiązującymi procedurami.

Data:

Podpis:

